

Redegjørelse etter Åpenhetsloven for Matvareexpressen AS per 30.6.26

Matvareexpressen AS (MVE) leverer et bredt sortiment av blant annet dagligvarer, storhusholdningsprodukter og hobbyartikler til virksomheter som barnehager, sykehjem og kantiner. Våre kunder er i all hovedsak bedrifter og offentlige aktører. Vårt hovedkontor ligger i Haugesund, men vi har også kontorer i Bergen, Stavanger, Kristiansand, Sandefjord og Oslo. MVE omsatte i 2025 for 502 millioner kroner og hadde i snitt mer enn 50 årsverk, og er dermed omfattet av Åpenhetsloven.

Formålet med Åpenhetsloven

Formålet med Åpenhetsloven er å bidra til å sikre at virksomheter respekterer grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt å sikre at allmennheten får tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer forhold som kan ha negativ påvirkning på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Dette vil utgjøre et verktøy for forbrukere og oppdragsgivere som ønsker å ta informerte valg, og ansvarlighet kan bli et konkurransefortrinn.

Loven baserer seg på tre hovedtiltak for å fremme de ovennevnte formålene:

1. En plikt for virksomheter til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.
2. En plikt for virksomheter til å årlig publisere en redegjørelse for sine aktsomhetsvurderinger, inkludert faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser og tiltak virksomheten har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse dette.
3. En rett for enhver til å etterspørre informasjon fra virksomheter omfattet av loven om hvordan de håndterer faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og arbeidsforhold, samt en plikt for virksomhetene til å besvare slike forespørsler. Merk at dette både gjelder generell informasjon og informasjon knyttet til en særskilt vare eller tjeneste

Matvareexpressens tilnærming

Forretningsetikk, bærekraft og samfunnsansvar har vært en integrert del av MVEs virksomhet siden oppstarten i 2007, og vi etterstreber å drive virksomheten på etisk og bærekraftig vis. Vi respekterer og støtter prinsippene fastsatt i FNs verdenserklæring om menneskerettigheter og United Nations Global Compacts ti prinsipper for ansvarlig næringsliv, som gir føringer for hvordan bedrifter og organisasjoner kan sikre ansvarlig drift innen menneskerettigheter, arbeidsliv, antikorrupsjon og miljø.

Gjennom aktsomhetsvurderinger kartlegges våre leverandører og forretningsforbindelser, og vi foretar løpende vurderinger knyttet til risiko som gjelder grunnleggende menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold, bærekraft og miljø.

Produktene vi leverer er, med svært få unntak, kjøpt fra norske leverandører. Den store majoriteten av varene, over 75%, kommer fra en liten håndfull kjente og respekterte norske grossister og produsenter som MVE har hatt et langvarig forretningsforhold til, som ASKO, TINE og Bama. Dette er alle leverandører som kan dokumentere at de utøver et svært

profesjonelt arbeid når det gjelder bærekraft, arbeidstaker- og menneskerettigheter. Gjennom året fra forrige rapport har det kommet til noen få nye leverandører. Dette er alle norske virksomheter som vi har hatt møter med og kartlagt.

Basert på aktsomhetsvurderingene våre innebærer virksomheten vår i utgangspunktet begrenset risiko for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Vi etterstreber å kun kjøpe varer og tjenester fra seriøse selskaper som tar disse aspektene på stort alvor, og jobber målrettet for å redusere risikoen for brudd. Mange av våre direkte og indirekte leverandører vurderer vi å ha lav til svært lav risiko for brudd. Men vi kjøper også blant annet jordbruksprodukter (som kaffe, kakao og kjøtt) som er fremstilt av råvarer fra utviklingsland, og vi har et spesielt fokus på å innhente informasjon om disse produsentenes leveringskjeder og produkter. Vi følger opp våre leverandører og stiller krav til dokumentasjon på felles forpliktelse til overholdelse av grunnleggende menneskerettigheter og andre arbeidsforhold.

Der vi er usikre på hvilken påvirkning leverandører har på omverden stiller vi krav om redegjørelse og dokumentasjon. Dersom den mottatte dokumentasjonen ikke tilfredsstillende ivaretaelse av grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, vil det kunne medføre konsekvenser for kontraktsforholdet. I normale tilfeller vil vi søke å påvirke leverandøren for å minimere risiko og reparere eventuelle brudd som er begått.

MVEs målsetning er at alle mennesker som leverer innsatsfaktorer til vår virksomhet skal ha gode liv og lønn til å leve av.

Aktsomhetsvurderinger

Det er viktig at MVE kan være sikker på at egen virksomhet, samt våre leverandører, driver sin virksomhet uten at dette går på bekostning av grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Dette innebærer blant annet at MVE gjennomfører aktsomhetsvurderinger av egen og leverandørenes virksomhet.

Retningslinjene for aktsomhetsvurderinger fra OECD krever også at virksomheter gjør aktsomhetsvurderinger i forbindelse med ulike forretningsbeslutninger. For eksempel vil man gjennomføre dette ved etablering av nye forretningsområder, lansering av nye produkter eller oppkjøp av annen virksomhet.

MVE inkluderer også miljø og antikorrupsjon i aktsomhetsvurderingen.

Prosess for aktsomhetsvurderinger

Proessen for aktsomhetsvurderinger i MVE er basert på «OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv».

Vi gjør en overordnet risikovurdering på bransje, hjemland, risikoråvarer og opprinnelsesland. Ut ifra denne vurderingen kommer en liste med leverandører hvor det kan være risiko knyttet til menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold, miljø og antikorrupsjon. Dersom det ikke avdekkes vesentlig risiko, stopper prosessen her.

Så gjør vi en detaljert vurdering av risikolisten fra den overordnede kartleggingen. Det starter med at vi ser på funnene opp mot dokumentasjonen og kunnskapen vi har om de

aktuelle leverandørene. Normalt vil da leverandørenes risiko være håndtert og leverandøren får ny status med lav risiko. For de leverandørene der risikoen ikke er håndtert vil vi innhente nødvendig informasjon og dokumentasjon for å kartlegge risikoen enda bedre.

Så utarbeides og planlegges tiltak for å redusere risikoen som er avdekket. Dette vil typisk innebære kontakt med den aktuelle leverandøren, endringer i kontrakter og tiltak som stanser eller reduserer den negativ påvirkning. Nødvendige interne og eksterne ressurser involveres, og det settes opp en tiltaksplan med ansvarlige.

Risikovurdering av leverandører

Når det gjelder MVEs leverandører vil disse bli valgt ut fra blant annet produkt og råvare, hvilke land de opererer i og hvor store innkjøp MVE gjør fra disse. Verktøyet og kriteriene som legges til grunn for valg av leverandører er under løpende vurdering og oppdatering. Målet er at verktøyet skal ta hensyn til eventuelle nye problemstillinger knyttet til menneskerettigheter og arbeidsforhold som måtte oppstå.

Initiativ for Etisk Handel

Flere av våre største og viktigste direkte og indirekte (der varene leveres via grossist) leverandører er medlemmer av Initiativ for Etisk Handel (IEH). Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til å levere en årsrapport om arbeidet med aktsomhetsvurderinger og etisk handel. Aktsomhetsvurderinger er en metode som alle medlemsbedrifter i IEH Norge allerede forplikter seg til å bruke. Rapportene er offentlig tilgjengelige på <https://etiskhandel.no/vare-medlemmer/>

Dette gjelder blant annet:

- Bama, vår hovedleverandør av frukt og grønt
- Baxt – leverandør av bl.a kjeks og pepperkaker
- Jacobs Douwe Egberts og Joh. Johannson, våre største kaffeleverandører
- Orkla ASA, og underselskapene Foods og Snacks
- Hennig-Olsen, Brynild og Millba, som alle leverer søtsaker
- Jordanes Holding, eierselskapet bak blant annet Synnøve Finden
- Lekolar, som er leverandør av formings- og hobbyvarer
- Norgesmøllene – leverandør av blant annet hvetemel og bakemikser
- Mills og Lerum er store leverandører av merkevarer innen blant annet saft, syltetøy, margarin og salater
- TINE, som er vår største leverandør av meieriprodukter
- UNIL, som er Norgesgruppens egeneide leverandør av egne merkevarer (Eldorado, Unik mv)

De av våre direkteleverandører som vi innledningsvis i prosessen identifiserte med middels til høy risiko har vi kontaktet. Vår erfaring er at disse jobber svært seriøst med denne problematikken, og vi har ikke avdekket negative forhold i vår leverandørkjede.

Code of conduct

Matvareexpressen AS har etablert vår egen Code of Conduct (CoC) som er sentral i egne møter med leverandører og forretningsforbindelser. Denne omfatter våre etiske retningslinjer, og gjelder for alle ansatte samt leverandører og forretningspartnere. Retningslinjene er basert på internasjonalt anerkjente krav til arbeidstakerrettigheter og

menneskerettigheter i tillegg til egne etiske og miljømessige krav. Leverandører tilsvarende over 80% av MVEs samlede innkjøp har signert på vår CoC eller levert tilsvarende dokumentasjon. Det arbeides kontinuerlig med å få innsikt i våre forretningsforbindelser sin risikohåndtering på området. Det er rettet spesielt fokus mot våre leverandører av matvarer og husholdningsprodukter.